

А. А. Кацюргіна

Нав. кір. В. К. Шынкарэнка,

д-р філал. навук, дацэнт

ЛІТАРАТУРАЗНАЎЧАЕ ЭСЭ ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНАЙ КРЫТЫКІ

У сённяшнім поліцэнтрычным свеце з яго актыўнымі інтэграцыйнымі працэсамі, зрухамі культурнай парадыгмы і адначасовай павышанай рэфлексіяй суб'екта асабліва ўзмацняецца роля такой адметнай формы творчага мыслення, як эсэізм. Згодна з гістарычна замацаванай традыцыяй ён выяўляе сябе ў шматлікіх жанравых разнавіднасцях эсэ. У тым ліку – літаратуразнаўчым.

Тэндэнцыя да сутворчасці набліжае сучасную навуку пра літаратуру да рэцэптыўнай. Прычым суб'ектамі рэцэпцыі ў ёй нярэдка становяцца самі даследчыкі, а істотнай асаблівасцю ацэнкі твора з'яўляецца праяўленне ў ёй “асобаснасці”, што ад самага пачатку дапускае адвольнасць выбару кампазіцыі аповеду, некаторую адсутнасць вычарпальнай глыбіні і строгай сістэмнасці аналізу.

Скажам, пры адрознай манеры падачы матэрыялу і мове напісання, але аднолькава прыкметнай метафарычнасці і вобразнасці стылю Л. Галубовіча (“Сыс і кулуары”, 2010) і Ю. Сапажкова (“Меж духом и словом”, 2012) найперш цікавяць постаці і праявы літаратурнага працэсу апошніх дзесяцігоддзяў. Прычым першы з даследчыкаў ужо ў назве кнігі акрэслівае ўласную кропку адліку вышынні і самабытнасці сапраўднага таленту праз зварот да лёсу і творчасці слыннага айчыннага паэта. Ю. Сапажкоў абапіраецца пераважна на вопыт рускіх пісьменнікаў, дэманструючы пры гэтым прыхільнасць да фракцальнасці ацэнак і меркаванняў. Калі праца П. Васючэнкі “Ад тэксту да хранатопу” (2009), якая ўяўляе сабой своеасаблівы сімбіёз бягучай крытыкі і канцэптualaнага літаратуразнаўства, напісана навуковым стылем, то кніга “Вершы” (2007) С. Дубаўца здзіўляе падкрэслена разняволенай і метафарычнай манерай. Змест кнігі А. Разанава “З апокрыфа ў канон” (2010) склалі літаратурна-філасофскія эсэ, а В. Зуёнкі (“Паміж небам і зямлёй”, 2009) – літаратуразнаўчыя эсэ з элементамі лінгвістычнага даследавання. Падкрэсленай фрагментарнасцю валодаюць крытычныя творы Л. Сільновай. Пры ўсёй паэтычнасці змешчаны ў кнізе “Крышталёвы сад” (2007) “Маніфест транслінгвізму” пісьменніцы мэтазгодна аднесці да праграманага літаратуразнаўчага эсэ.

Як бачым, жанр эсэ даволі прадуктыўна сцвярджае сябе ў сучаснай навуцы пра прыгожае пісьменства і яго стваральнікаў, тым самым спрыяючы росту аўтарытэту і доўгачаканаму абнаўленню бягучай крытыкі і акадэмічнага літаратуразнаўства.

Н. В. Корбут

Научн. рук. Т. Н. Усольцева,

канд. філал. навук, доцент

СИМВОЛИКА ЧИСЕЛ 27 И 5 В ПОВЕСТИ М. Ю. ЛЕРМОНТОВА «ШТОСС»

В повести М. Ю. Лермонтова «Штосс» числа 27 и 5 связаны с образом квартиры, в которой живет Лугин: число 27 – это номер квартиры, а число 5 – это количество комнат.

Число 27 в пифагорейской традиции воспринималось как священное и представляло собой символ Мировой Души [1]. Мистическим корнем числа 27 является число девять. Эзотерический смысл числа девять ассоциировался с идеей полноты и совершенства, заключенной в нем, и был связан с синтезом трех миров [2]. Поэтому именно